

Tynset kommune
Torvgata 1,
2500 Tynset
postmottak@tynset.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

14.12.2020

Innspill til kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Tynset by

Jordvernalliansen i Innlandet, bestående av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet.

Tynset kommune er i gang med kommuneplanens arealdel for perioden 2022-2034, og har sendt planprogram for kommuneplanens arealdel på høring med frist 15/12-20. Videre er planprogram for kommunedelplan for Tynset by sendt på høring med frist 6/1-21. Jordvernalliansen i Innlandet har følgende innspill til planarbeidet og høringsdokumentene:

Nasjonal jordvernstrategi må innlemmes som en føring i planstrategiens kapittel om nasjonale føringer, og eksplisitt listes opp under i egnet kapittel. Jordvernstrategien må gjøres gjeldende for kommuneplanens arealdel, samt for kommunedelplan for Tynset by. Jordvernstrategien ble enstemmig vedtatt av Stortinget i 2015. Stortinget strammet her inn det nasjonale jordvernmålet fra maksimal årlig omdisponering på 6000 dekar, til maksimalt 4000 dekar, og må altså nå gjøres gjeldende i alt kommunalt planarbeid. Vi har også en forventning om at det nasjonale jordvernmålet blir ytterligere innskjerpet i løpet av planperioden.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar omlag 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette borger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging. Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig- og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. Total nasjonal omdisponering på 4000 dekar per år innebærer svært liten omdisponering per kommune. Det kan i visse tilfeller aksepteres at matjord omdisponeres til viktige veg- og jernbaneutbygginger. Når samferdselsutbyggingene «har tatt

sitt», vil det innenfor Innlandets naturlige andel ikke være igjen noe til bolig- og næringsutbygging på dyrket mark.

Statistikken viser at også Tynset kommune trenger å stramme inn: De siste 10 årene har Tynset omdisponert 280 dekar dyrket mark iflg. SSB. Dette gjør Tynset til en av kommunene i Innlandet med høyest omdisponering av dyrket mark i perioden. Samtidig er Tynset den 3. største jordbrukskommunen i «gamle Hedmark», målt i antall sysselsatte i jordbruket iflg. verdiskapningsrapporten fra Fylkesmannen (ØF-rapport 09/2016). Jordbruket sysselsetter snaut 9,5% av totalt antall sysselsatte i kommunen. Kun 4% av arealet i Tynset kommune er dyrket mark. Alt dette er fakta som underbygger landbrukets og landbruksbasert industri sin betydning som en meget viktig næring for hele Nord-Østerdalen, og danner grunnlaget for bosetting i regionen. Da må Tynset ha en svært restriktiv holdning til omdisponering av arealer som er grunnlaget for matproduksjonen!

Planen bør også trekke inn jordvern innunder temaer som bærekraftig samfunnsutvikling og ressursforvaltning, samt bærekraftig areal- og transportutvikling. Så vidt vi kan se er ikke jordvern nevnt med ett ord i planstrategien.

Jordvernalliansen har merket seg at det de siste åra er kommet ulike initiativ og forslag om omdisponering av dyrkede arealer både ved Motrøa-krysset og ved Røros-krysset på vestsida av Glåma. Vi vil sterkt fraråde å tillate omdisponeringer på disse arealene. Et sterkt jordvern fordrer at disse arealene bevares til matproduksjon. Vi vil i stedet peke på nødvendig fortetting av sentrum for handelsvirksomhet, og at det videre planarbeidet tilrettelegger for etablering av annen næringsvirksomhet på det nylig vedtatte Østerdalsporten Nord.

Oppsummert: Jordvernalliansen i Innlandet mener at en ansvarlig arealpolitikk må ha som mål at dyrket mark bare kan tillates nedbygd når formålet er infrastruktur av nasjonal betydning eller samfunnskritiske etableringer av stor regional eller nasjonal betydning. Planstrategien bør slå fast at jordbruksarealer ikke skal tas til boligbygging eller utlegges til næringstomter.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Innlandet Bondelag

Lars Mæhlum
Naturvernforbundet i Hedmark

Odd Erik Kokkin
LO i Innlandet

Lars Arne Mjørland
Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET